

1
AL POBLET DE MOONFLEET

Així dorm l'honor dels temps passats.

—THOMAS MOORE

El poblet de Moonfleet està situat a menys de mitja milla del mar, a la riba dreta o oest del riu Fleet. Aquest rierol, quan passa entre les cases, es fa tan estret que jo he vist bons saltadors travessar-lo d'una riba a l'altra sense perxa. Un cop passat el poble, el Fleet s'eixampla en uns aiguamolls i finalment es desfà en un llac d'aigua salobre. En aquell indret tan peculiar que a les Índies anomenen llacuna, només hi ha ocells marins, garses i ostres; i el lloc està separat del canal de la Mànega per una platja immensa, una mena de dic de còdols del qual parlaré més endavant. Quan era petit, em pensava que el poble es deia Moonfleet perquè durant les nits serenes, ja fos a ple estiu o en l'hivern glaçat, la lluna resplendia intensament a la llacuna, però després vaig descobrir que venia de «Mohune fleet»,¹ dels Mohune, una gran família que abans havien estat els amos de totes aquestes terres.

Em dic John Trenchard i tenia quinze anys quan va començar aquesta història. El meu pare i la meva mare feia temps que eren morts i jo vivia amb la meva tia, la senyoreta Arnold, que em trac-

1. L'equivoc del narrador és causat per la similitud fonètica en anglès de 'moon' (lluna) i 'Mohune'. [Nota del traductor.]

tava bé a la seva manera, però era massa estricta i primmirada per fer-se estimar.

Començaré parlant d'un vespre de la tardor de l'any 1757. Devia ser a finals d'octubre, tot i que n'he oblidat la data exacta. Jo estava assegut al salonet de casa, llegint després de l'hora del te. La meva tia tenia pocs llibres: només recordo una Bíblia, el *Llibre de l'oració comuna* i alguns volums de sermons. Però el senyor Glennie, el capellà que ens feia de mestre als nens del poble, m'havia deixat un llibre de contes d'intriga i aventures anomenat *Les mil i una nits*. La llum del dia començava a minvar i no em va costar gaire deixar el llibre. En tenia uns quants motius: el primer, que el salonet era una habitació gèlida amb un sofà i unes quantes cadires entapissats amb crin de cavall, i la llar de foc encara estava tapada amb el paravent de paper, perquè la meva tia no donava permís per encendre-la fins al primer de novembre; el segon, que la casa feia ferum de llard, perquè la dona era al rebost preparant les espelmes per passar l'hivern, i el tercer, que havia arribat a un passatge del llibre que m'havia tallat l'alè fins al punt de desitjar interrompre la lectura, tot i estar ansiós per saber-ne el desenllaç. Era l'episodi d'Aladí i la llàntia meravellosa, en què l'oncle del protagonista, un impositor, tanca la sortida de la cambra subterrània amb una roca i empresona l'Aladí en la foscor, perquè el noi no li ha volgut lliurar la llàntia. L'escena em recordava un d'aquells terribles malsons en què et quedes tancat en un recambró i les parets se't van acostant cada vegada més. Em va impressionar tant que el record em va servir d'advertència en una aventura que viuria uns quants mesos després.

Finalment vaig deixar de llegir i vaig sortir al carrer. Vivíem en un carreró que només s'hauria pogut qualificar de miserable i encara gràcies, per bé que en temps passats, sens dubte, havia estat més esplendorós. En aquell temps a Moonfleet no hi vivien ni

dues-centes ànimes, però les cases en què s'allotjaven s'escampaven lànguidament tot al llarg de mitja milla, disperses a banda i banda del carrer. Al poble, no s'hi aixecava mai cap casa nova. Quan una estava en prou mal estat, s'enderrocava, i d'aquesta manera als carrers hi anaven quedant forats i jardins deixats de la mà de Déu amb els murs mig enrunats, i a més feia l'efecte que molts dels edificis que encara quedaven drets no durarien gaires anys més.

El sol s'havia post. De fet, era tan fosc que no s'acabava de veure el cap del carrer que mirava al mar. Hi havia una mica de boirina, com una corona de fum amb olor de males herbes cremades, i en l'aire hi flotava aquella sensació de gelada tardoral que fa pensar en focs ben vius i en les llargues i plàcides nits d'hivern que estan a punt d'arribar. Enmig d'aquell silenci, vaig sentir, una mica més avall del carrer, el so d'un martell. M'hi vaig acostar per veure qui picava, perquè a Moonfleet no teníem cap més ocupació que la de pescador. Era en Ratsey, el sagristà, que en un cobert que donava al carrer gravava una làpida amb una maça i una gúbia. Com que havia estat paleta abans de pescador, sabia fer anar les eines, i quan algú volia una làpida per al cementiri, l'hi encarregava. Vaig treure el cap per damunt de la porta partida i me'l vaig quedar mirant una estona mentre cisellava el sepulcre sota la claror feble d'un fanalet. En un moment de pausa, va aixecar el cap i em va veure.

—Ei, John —va exclamar—, si no tens res a fer, entra i aguantam el fanalet, que em queda mitja horeta de feina per enllestir-ho del tot.

Com que en Ratsey sempre m'havia tractat molt bé i sovint em deixava un enformador per fer vaixells de joguina, vaig entrar al cobert, li vaig agafar el fanalet i em vaig quedar observant fixament com cisellava amb la gúbia aquella pedra de Portland, parpel·lejant de tant en tant quan els resquills em saltaven massa a prop dels ulls. La inscripció ja estava gravada, però ara donava els últims

retocs a una petita talla de motius mariners a la part de dalt de la làpida: una goleta abordant un cúter. Aleshores em va semblar una talla molt ben feta, però ara sé que era força rudimentària. Val a dir que encara avui es pot veure al cementiri de Moonfleet, i també llegir-ne la inscripció, tot i que està esgrogueïda pel liquen i ja no es veu tan bé com abans. Això és el que hi diu:

CONSAGRADA A LA MEMÒRIA DE DAVID BLOCK

Mort als 15 anys per una bala disparada
des de la goleta *Elector*, el 21 de juny de 1757.

Privat de vida, cruel destí,
el meu cos ja reposa en el fang.
I confio en el Déu protector
que em salvarà al Judici Final.

També hi seràs tu, home cruel,
penedit abans no sigui tard,
o un càstig diví et caurà al damunt:
serà Déu qui venjarà el meu fat.

Els versos eren del reverend Glennie, i jo me'ls sabia de memòria perquè me n'havia donat una còpia. Tot el poble coneixia la història de la mort d'en David, i encara se'n parlava. Era l'únic fill de l'Elzevir Block, l'amo del Per què no?, una fonda que hi havia més enllà del poble. En David era amb els contrabandistes la nit de juny que el seu quetx va ser abordat per la goleta dels duaners. Es deia que havia estat el jutge Maskew, del casal de Moonfleet, qui havia posat els homes de la duana sobre aquella pista, i que, a més, era a bord de l'*Elector* en el moment en què van enxampar el quetx. Quan els vaixells es van trobar de costat, es van produir les prime-

MOONFLEET

res batusses, i en Maskew va disparar al jove David a boca de canó des de la regala de la goleta. El vespre del dia del solstici d'estiu, l'*Elector* va arrossegar el quetx fins a Moonfleet, on l'esperava una esquadra d'alguatzirs per traslladar els contrabandistes a la presó de Dorchester. Els paquetaires van travessar el poble encadenats per parelles, mentre la gent se'ls quedava mirant des de la porta de casa o els acompanyava una estona. Els homes els tractaven amb amabilitat, perquè la majoria els coneixien —eren de Ringstave i Monkbury—, i les dones es compadien de les seves esposes. Pel que fa al cos d'en David, el van deixar al quetx. El noiet havia pagat molt cara aquella malifeta nocturna.

—Quin acte més cruel i despïetat, matar un noi tan jove —va lamentar en Ratsey mentre reculava un pas per estudiar l'efecte d'una bandera que havia cisellat a la goleta dels duaners—, i de ben segur que hi haurà altres presoners que també ho pagaran car.